

ANALIZA SVIJEŠTI JAVNOSTI O DIGITALIZACIJI U REPUBLICI HRVATSKOJ

STUDIJA

Agencija za elektroničke medije

Zagreb, siječanj 2013.

SADRŽAJ

	Stranica
SADRŽAJ	I
1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	2
3. ZAKLJUČCI ISTRAŽIVANJA	3
4. DETALJAN PREGLED REZULTATA ISTRAŽIVANJA	4
4.1. Tehnička opremljenost kućanstava opremom za prijem TV programa	2
4.2. Preferencije i planove nabave nove opreme za prijem TV programa	6
4.3. Izvori informiranja o procesu digitalizacije te zadovoljstvo tim izvorima	8
4.4. Stavovi o vrstama TV sadržaja: zadovoljstvu i potrebama	3
5. SAŽETAK ISTRAŽIVANJA	15

1. UVOD

Osnovni cilj ovog istraživanja bio je analizirati svijest javnosti o digitalizaciji u Republici Hrvatskoj. S obzirom na zadani cilj, bilo je potrebno izdvojiti slijedeće specifične ciljeve:

- Ispitati tehničku opremljenost kućanstava opremom za prijem TV programa
- Ustanoviti preferencije i planove nabave nove opreme za prijem TV programa
- Ustanoviti izvore informiranja o procesu digitalizacije te zadovoljstvo tim izvorima
- Utvrditi stavove o vrstama TV sadržaja: zadovoljstvu i potrebama

Uzorak

Ispitivanjem je obuhvaćen 1021 ispitanik, nacionalno reprezentativnim uzorkom starijih od 18 godina.

Distribucije socio-demografskih karakteristika uzorka nalaze se u tablici 1.

2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Obzirom na veličinu i vrstu uzorka, te postavljene ciljeve, istraživanje je provedeno metodom telefonskog anketiranja – CATI, u periodu od 21. do 23. prosinca 2012.

Tablica 1: Struktura realiziranog uzorka

		N	%
Cijeli uzorak		1021	100%
Spol	Muškarac	464	45%
	Žena	557	55%
Dob	18 do 34	280	27%
	35 do 49	288	28%
	50 do 64	260	25%
	Više od 65	194	19%
Obrazovanje	Osnovna škola	335	33%
	Srednja škola	543	53%
	Fakultet	143	14%
Radni status	Zaposlen	368	36%
	Nezaposlen	253	25%
	Učenik/ Student	79	8%
	Umirovljenik	322	32%
Prihodi kućanstva	Do 2000 kn	130	13%
	2001-4000 kn	227	22%
	4001-6000 kn	175	17%
	6001-10 000 kn	206	20%
	Više od 10 000 kn	121	12%
	Ne zna	162	16%
Regija	Zagreb i okolica	246	24%
	Sjeverna Hrvatska	187	18%
	Slavonija	188	18%
	Lika i Banovina	88	9%
	Hrvatsko Primorje i Istra	116	11%
	Dalmacija	197	19%
Veličina naselja	Više od 100 000 stanovnika	250	25%
	10 000 do 100 000 stanovnika	200	20%
	2 000 do 10 000 stanovnika	167	16%
	Do 2 000 stanovnika	403	39%

3. ZAKLJUČCI ISTRAŽIVANJA

Tehnička opremljenost kućanstava u Republici Hrvatskoj opremom za prijem TV programa je na zadovoljavajućoj razini, no jednogodišnji planovi o nabavi nove opreme vrlo su skromnih razmjera.

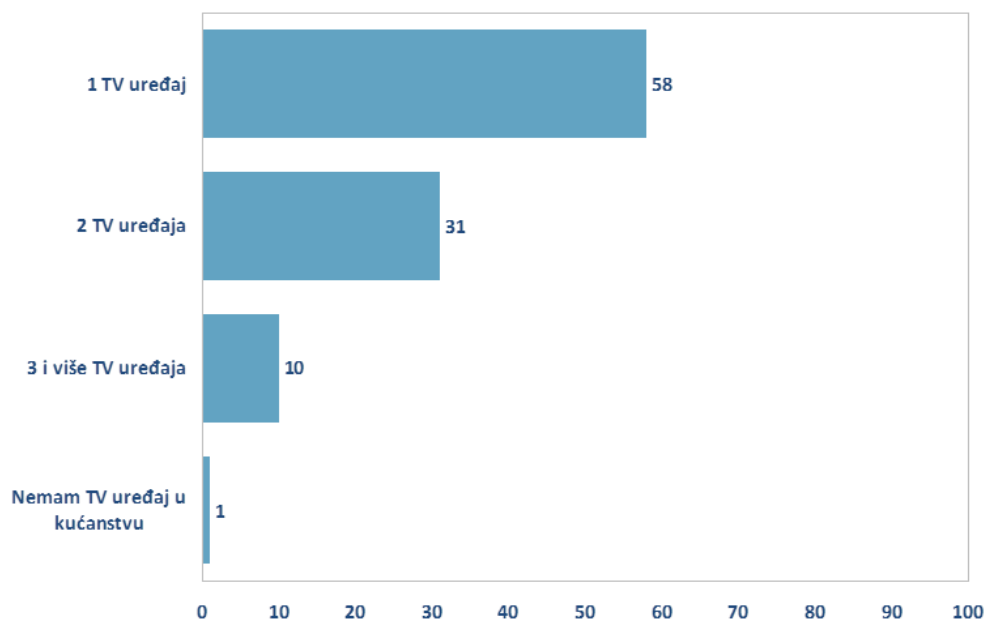
Niti u trenutku prelaska s analognog na digitalno emitiranje, kao niti sada, informiranje o procesu digitalizacije nije potpuno i još uvijek postoji interes za dodatnim informacijama.

Zadovoljstvo kvalitetom i kvantitetom ponude TV sadržaja koji se može gledati besplatno nije zadovoljavajuće i potrebno je proširenje lepeze ponuđenih vrsta sadržaja.

4. DETALJAN PREGLED REZULTATA ISTRAŽIVANJA

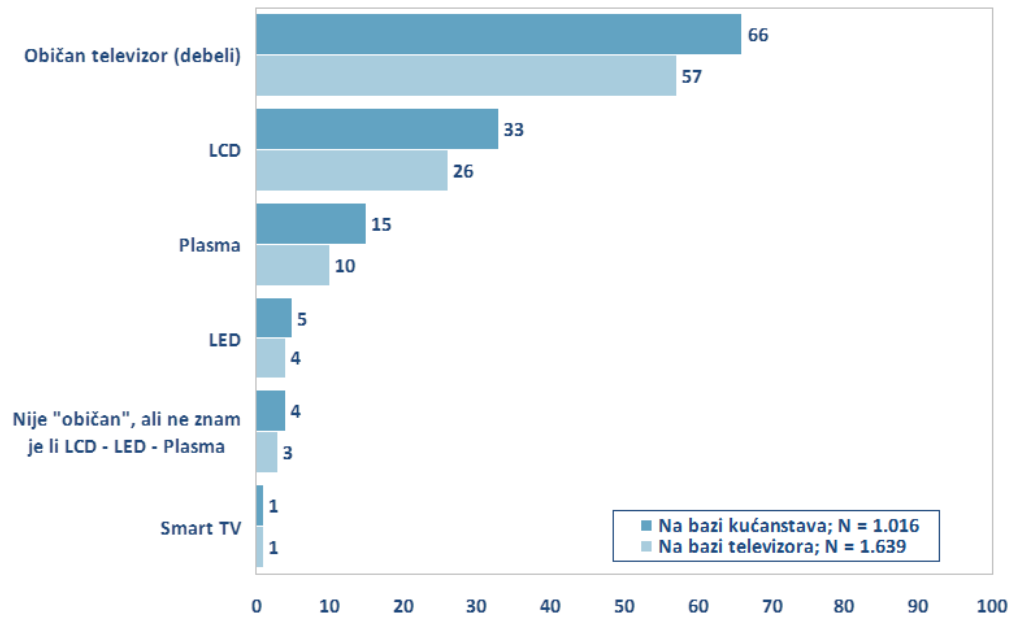
4.1. Tehnička opremljenost kućanstava opremom za prijem TV programa

Gotovo sva kućanstva u republici Hrvatskoj posjeduju barem jedan ispravan TV uređaj, u najvećem broju slučajeva samo jedan. Većinom se tu radi o kućanstvima koja čine umirovljenici i starije osobe, dok 3 ili više TV uređaja u većoj mjeri posjeduju kućanstva u kojima žive mlađe osobe te učenici i studenti. (Slika 1).

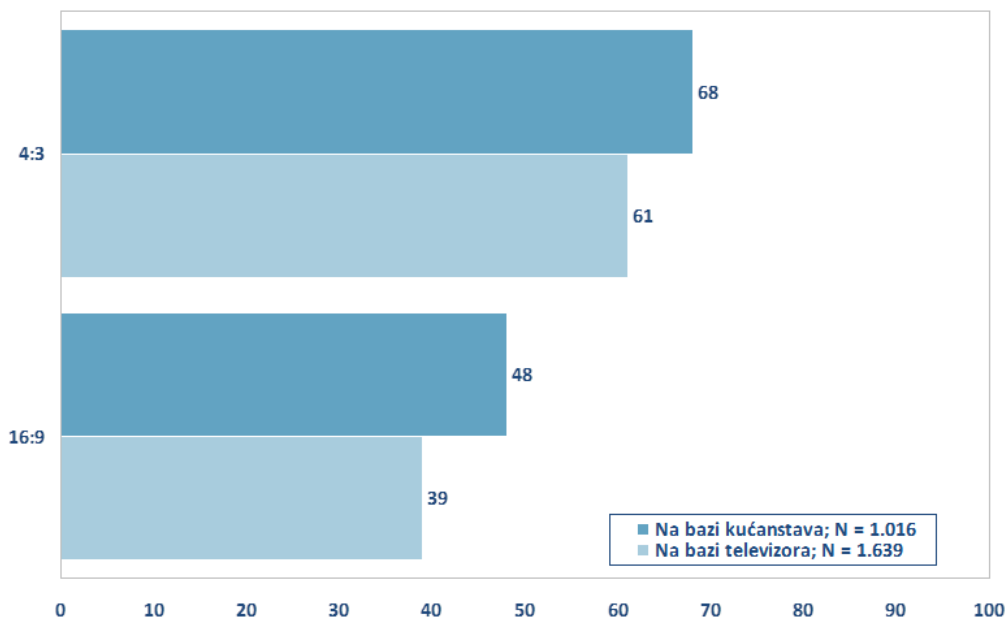

Slika 1: Posjedovanje TV uređaja u kućanstvu

Dvije trećine svih kućanstava koja posjeduju TV uređaj ima 'obične – debele' televizore. Njih je, promatrano na bazi svih uređaja, nešto više od polovine, dok oni novijih tehnologija (LCD, Plasma, LED) još uvijek imaju manju zastupljenost (Slika 2). Slika formata 4:3 znatno je učestalija, ima ju preko dvije trećine kućanstava, odnosno nešto manje od dvije trećine svih TV uređaja (Slika 3).

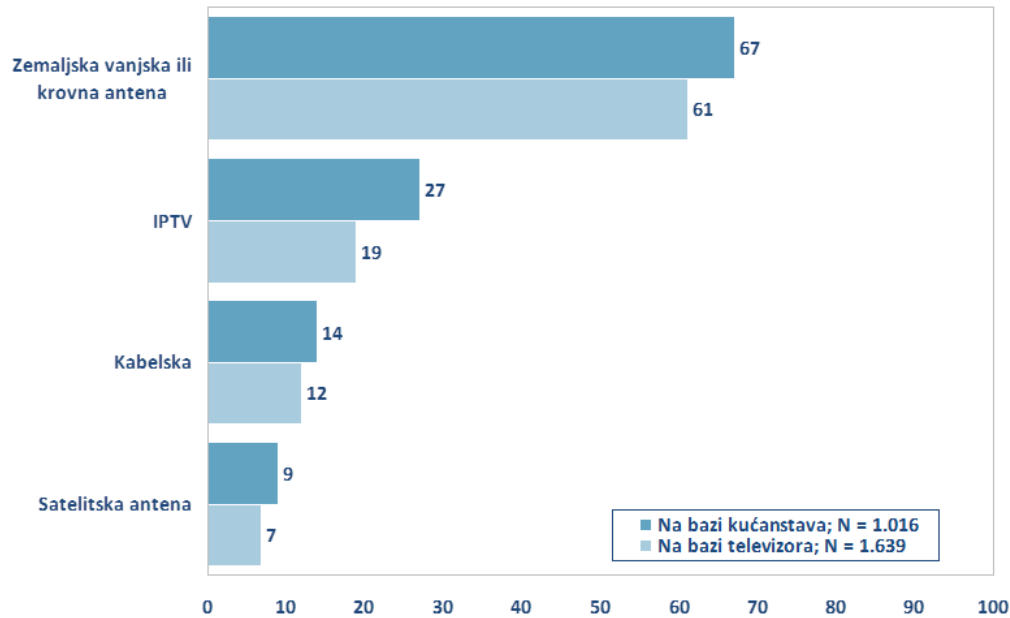

Slika 2: Vrsta TV ekrana

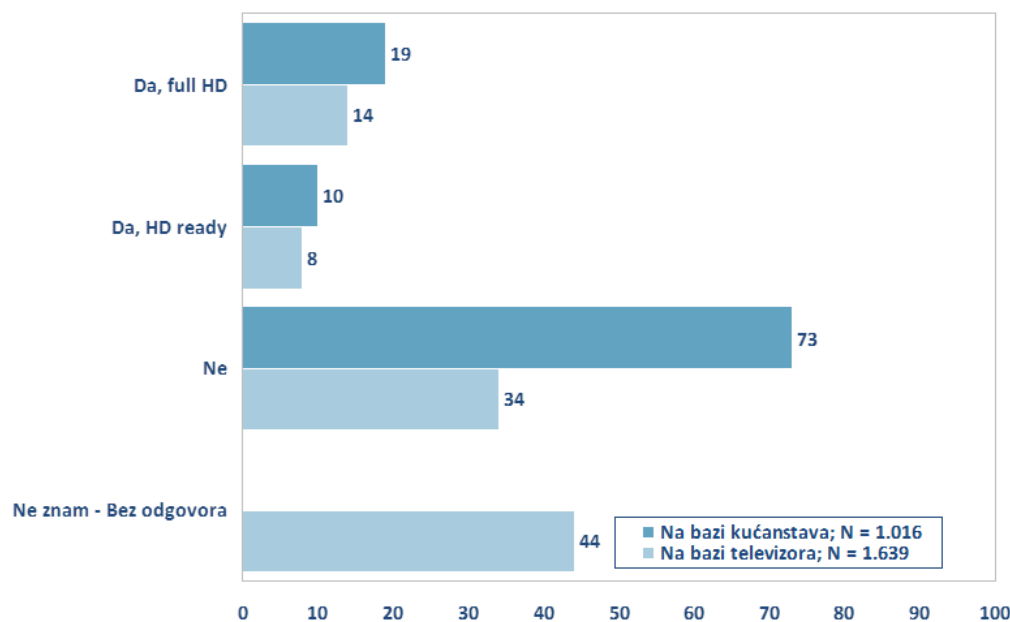
Slika 3: Format slike

TV signal više od dvije trećine kućanstava prima preko zemaljske vanjske ili krovne antene, dok četvrtina kućanstava, odnosno petina svih TV prijemnika koristi IPTV (televiziju utemeljenu na internetskom protokolu). Dok je IPTV ili tzv. 'internetska televizija' u većoj mjeri zastupljen u kućanstvima Hrvatskog Primorja, Istre i Dalmacije, kabelaška televizija je nešto češća u Zagrebu i okolici (Slika 4).

Slika 4: Način primanja TV signala

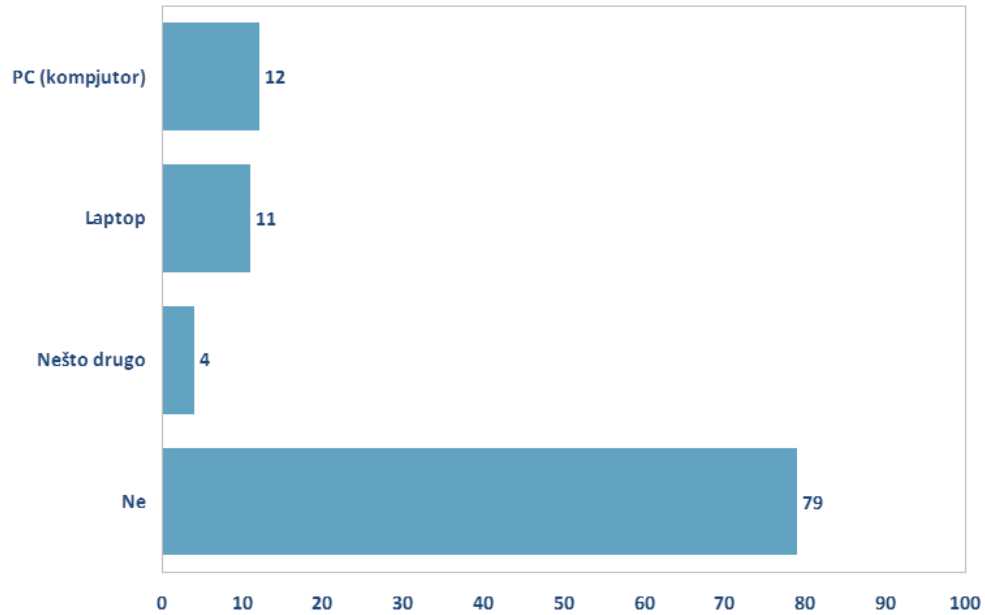
Nešto više od četvrtine ispitanih zna da ima mogućnost prijema HD signala (full ili HD ready), no zbog loše informiranosti vlasnika o tehničkim karakteristikama njihovih TV uređaja ili općenito neznanja o samoj HD tehnologiji, može se pretpostaviti kako je broj uređaja opremljenih HD tehnologijom i veći (Slika 5).

Slika 5: Mogućnost prijema HD signala

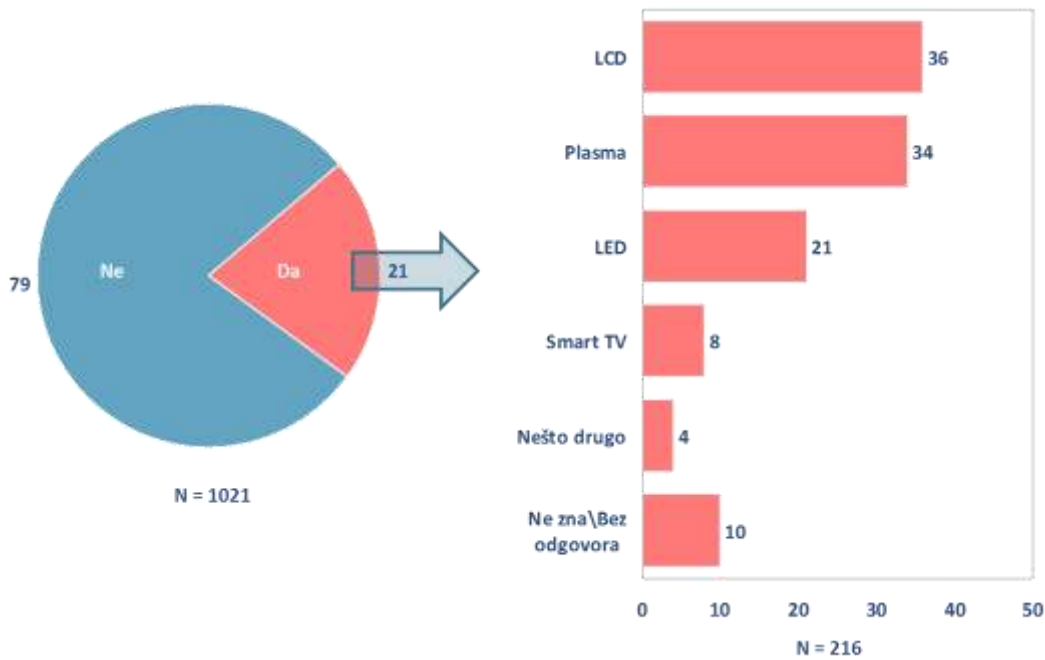
Pored klasičnih TV uređaja, petina ispitanika za gledanje televizijskog programa koristi i neke druge alternative: kompjutor, laptop, mobitel ili tablet. Očekivano, takve uređaje prvenstveno koriste ispitanici mlađe životne dobi (*Slika 6*).

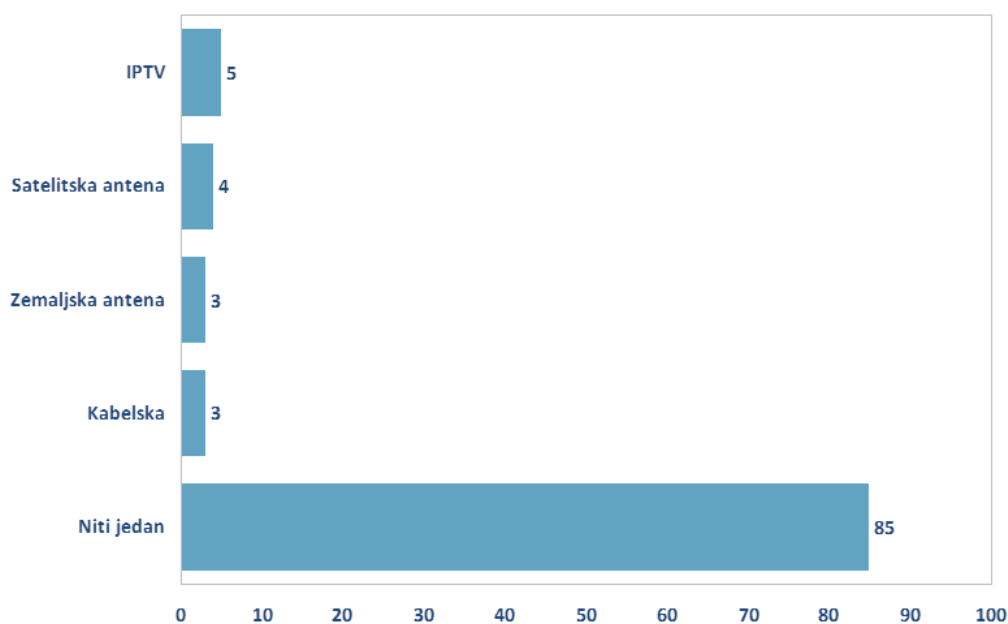
Slika 6: Alternativni načini gledanja televizijskog programa

4.2. Preferencije i planovi nabave nove opreme za prijem TV programa

Tek petina ispitanih planira u slijedećih godinu dana nabavu novog TV uređaja. Najčešće imaju u vidu LCD ili plazma televizore (Slika 7). Još je manji broj onih koji planiraju uvođenje novih načine prijema TV programa: tek učenici i studenti u nešto većoj mjeri imaju u planu uvođenje novih načina prijema (Slika 8).

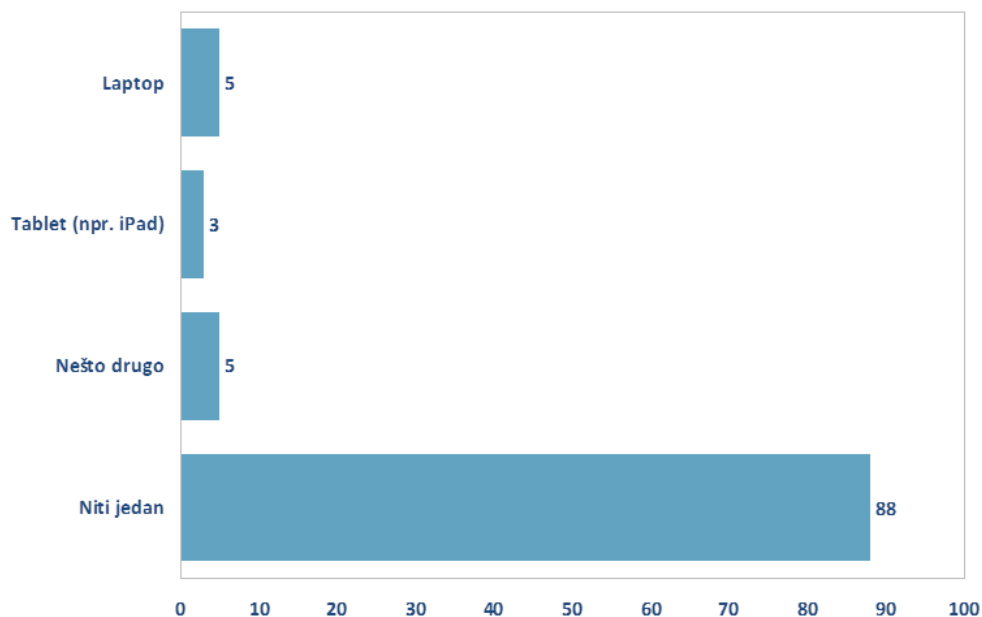

Slika 7: Planiranje nabave novog TV prijemnika

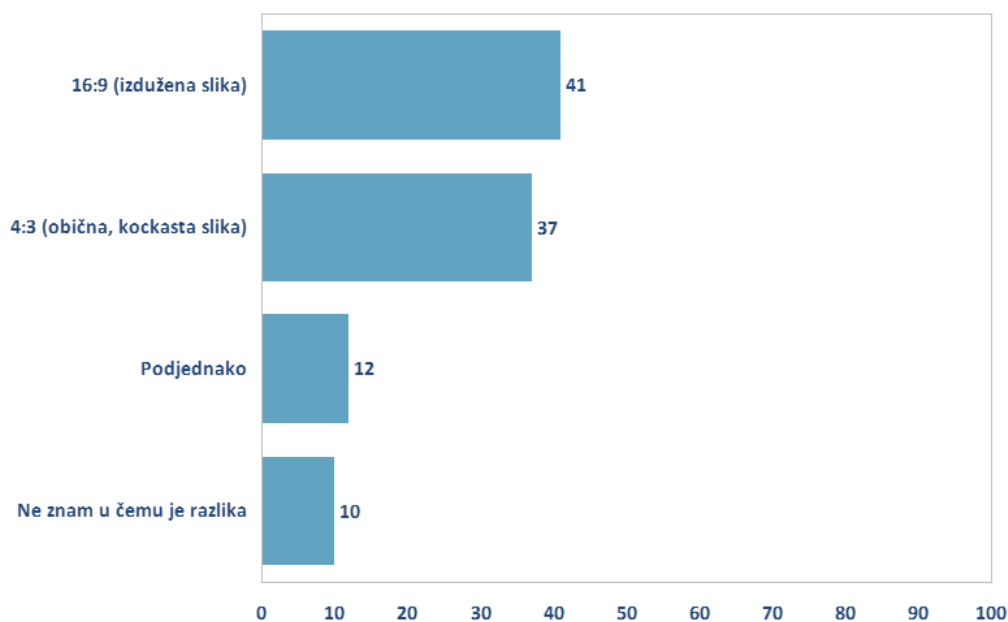
Slika 8: Planiranje novog načina prijema televizijskog programa

Mali je broj ispitanih koji planiraju nabavu uređaja za alternativno praćenje TV programa, samo je među učenicima i studentima znatno veći postotak onih koji planiraju nabaviti laptose za praćenje TV programa (*Slika 9*).

Slika 9: Planiranje nabave uređaja za alternativni načini gledanja TV programa

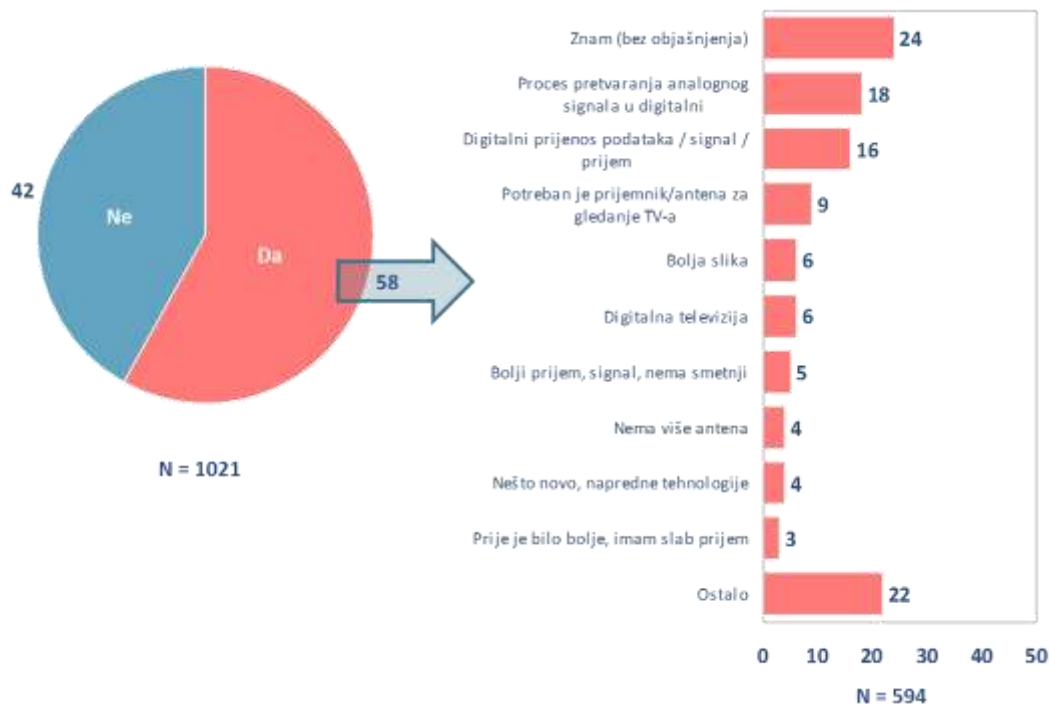
Ne postoji izražena preferencija u pogledu preferiranog formata TV slike, ispitanici se podjednako odlučuju za oba ponuđena formata, dok manji dio ispitanih, pretežno onih starijih od 65 godina niti ne zna razliku (*Slika 10*).

Slika 10: Preferirani format slike

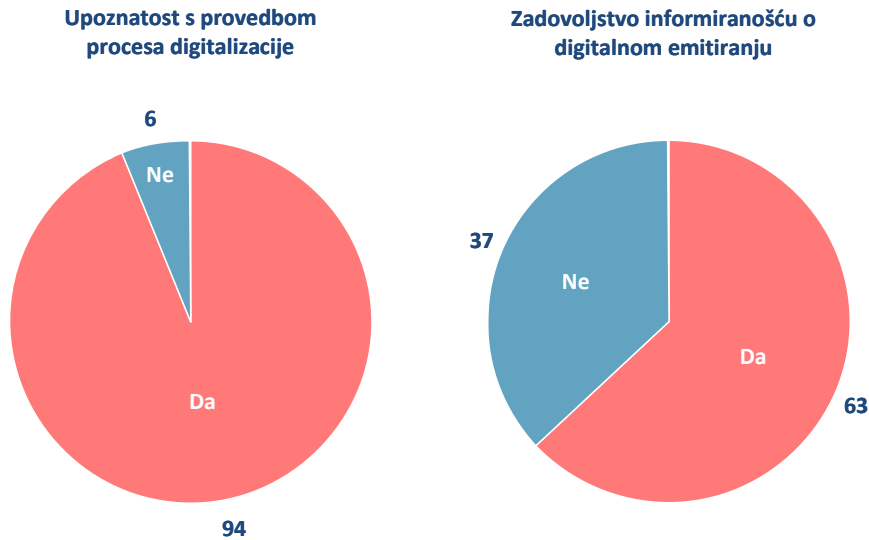
4.3. Izvori informiranja te zadovoljstvo informiranjem o procesu digitalizacije

Iako više od polovine ispitanih smatra da zna što je digitalizacija, vrlo malo ih daje konkretna objašnjenja. Znaju tek značenje procesa digitalizacije da signal iz analognog prelazi u digitalni, što kao posljedicu za njih ima potrebu za tehničkim uređajima koji bi im omogućili prijem takvog signala, a kao rezultat će dobiti bolji prijem slike i tona (*Slika 11*).

Slika 11: Informiranost o digitalizaciji

Iako su gotovo svi upoznati sa samom provedbom procesa digitalizacije (Slika 12a), tek nešto manje od dvije trećine ispitanih smatra se dovoljno informiranima o digitalnom emitiranju televizijskog programa (Slika 12b).

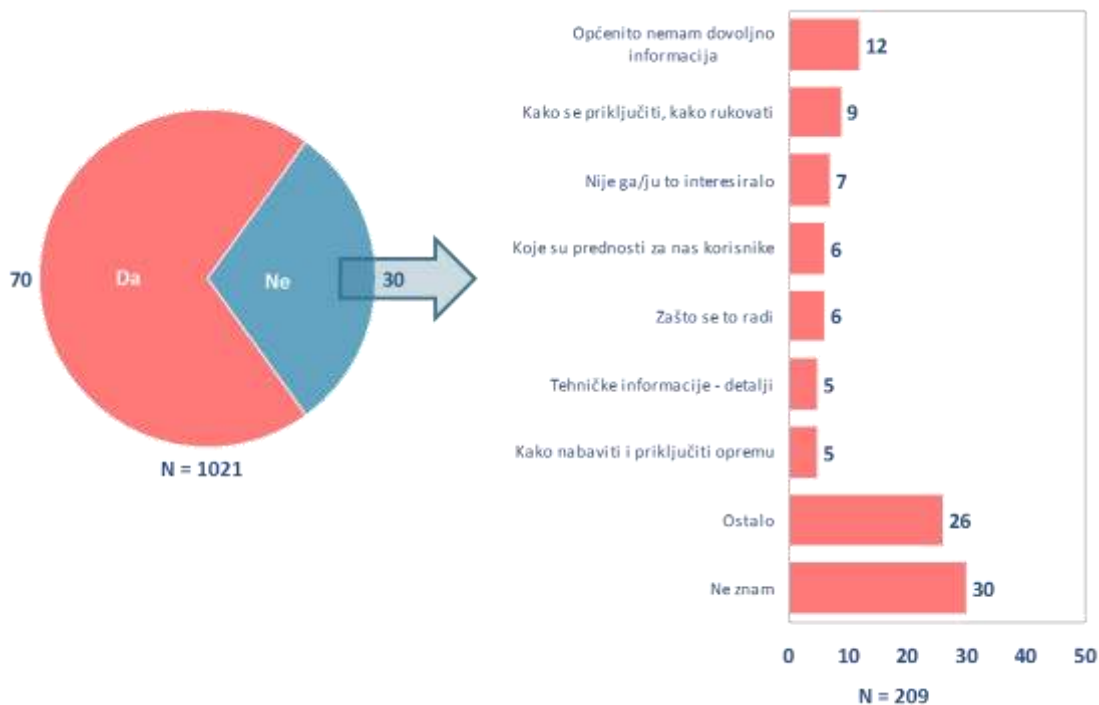
Slika 12a/b: Informiranost o procesu digitalizacije

Svoje zadovoljstvo informiranošću o digitalnom emitiranju TV programa ispitanici su iskazali tek prosječnom ocjenom 3,53 na skali od 1 do 5 (Slika 13).

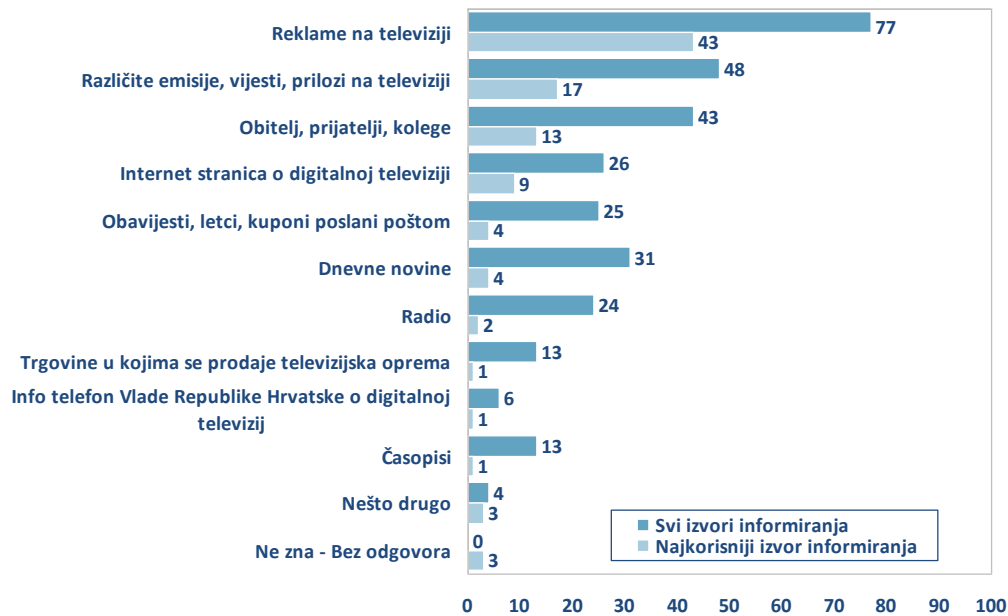
Slika 13: Zadovoljstvo informiranošću o digitalnom emitiranju TV programa

Iako se u trenutku provedbe istraživanja više od polovine ispitanika smatralo informiranima o digitalizaciji, kada su isto trebali procijeniti za period u kojem se prelazilo na digitalno emitiranje, taj broj se penje na gotovo dvije trećine. Informacije koje su im u tom trenutku nedostajale bile su pretežno praktične prirode, dakle vezane uz tehničke aspekte i zahtjeve nabave i priključivanja potrebne opreme, ali i samog smisla prelaska na digitalno emitiranje i praktičnih prednosti koje bi im digitalizacija u konačnici donijela (*Slika 14*).

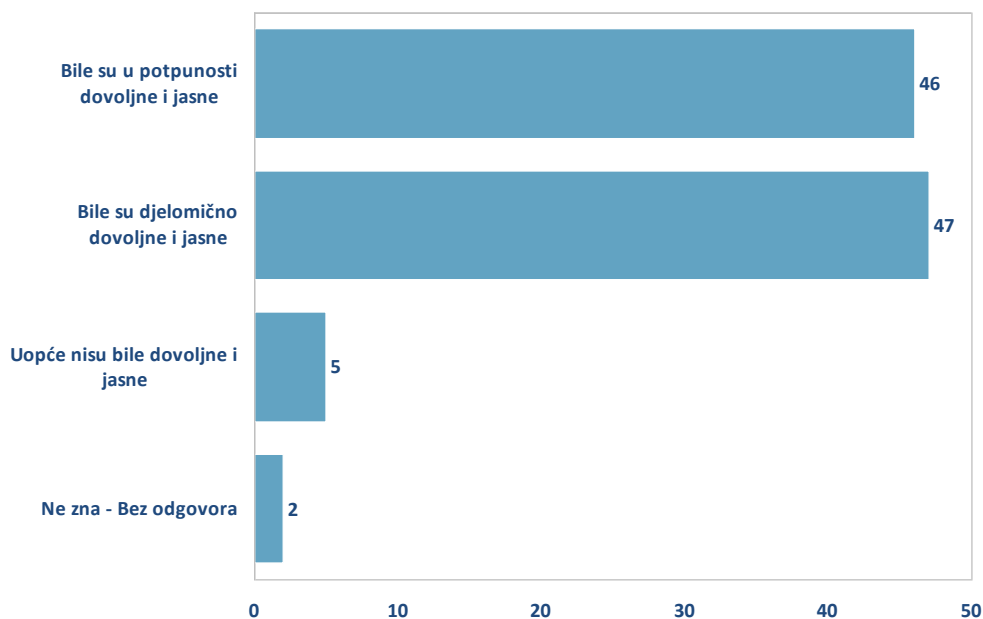
Slika 14: Informiranost o digitalizaciji u trenutku prelaska na digitalno emitiranje

Najčešći i najkorisniji kanal informiranja u samom trenutku prelaska s analognog na digitalno emitiranje TV signala bila je televizija putem svojim reklama i emisija. No informacije su se u velikoj mjeri aktivno tražile i od prijatelja i drugih bliskih osoba, u dnevnim novinama te internetskim stranicama kao i obavijestima koje su im bile poslone poštom (Slika 15).

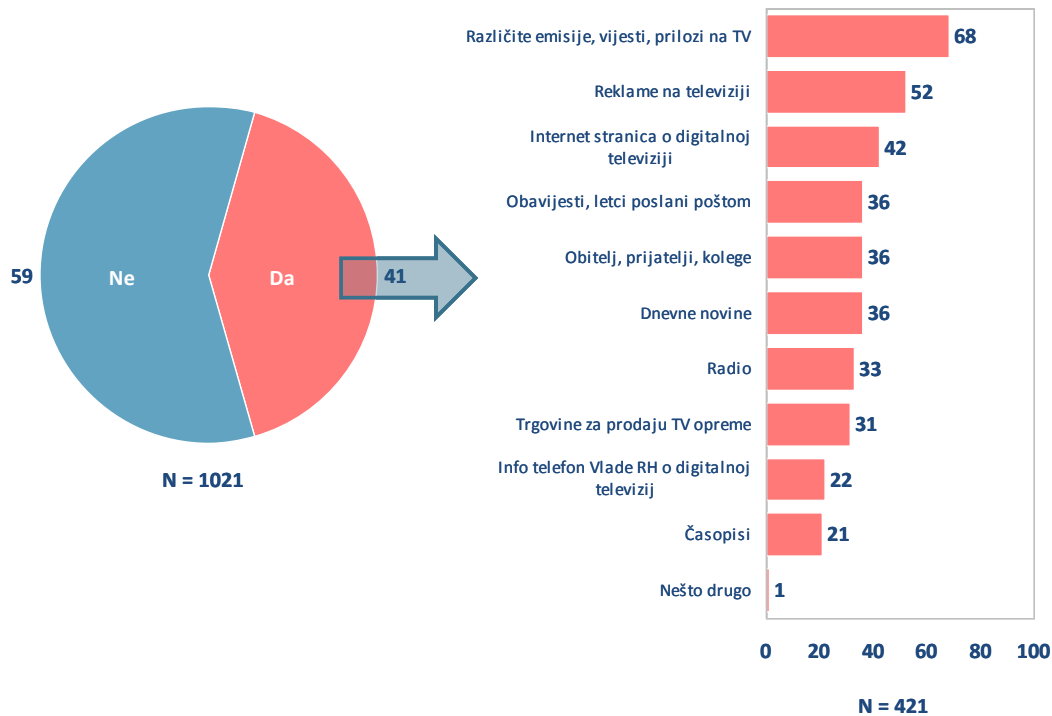
Slika 15: Izvori informiranja

Većini su dobivene informacije o digitalizaciji u tom trenutku bile barem djelomično dovoljne i jasne, većih problema s razumijevanjem imali su uglavnom stariji građani (Slika 16).

Slika 16: Informacije o uvođenju digitalne televizije

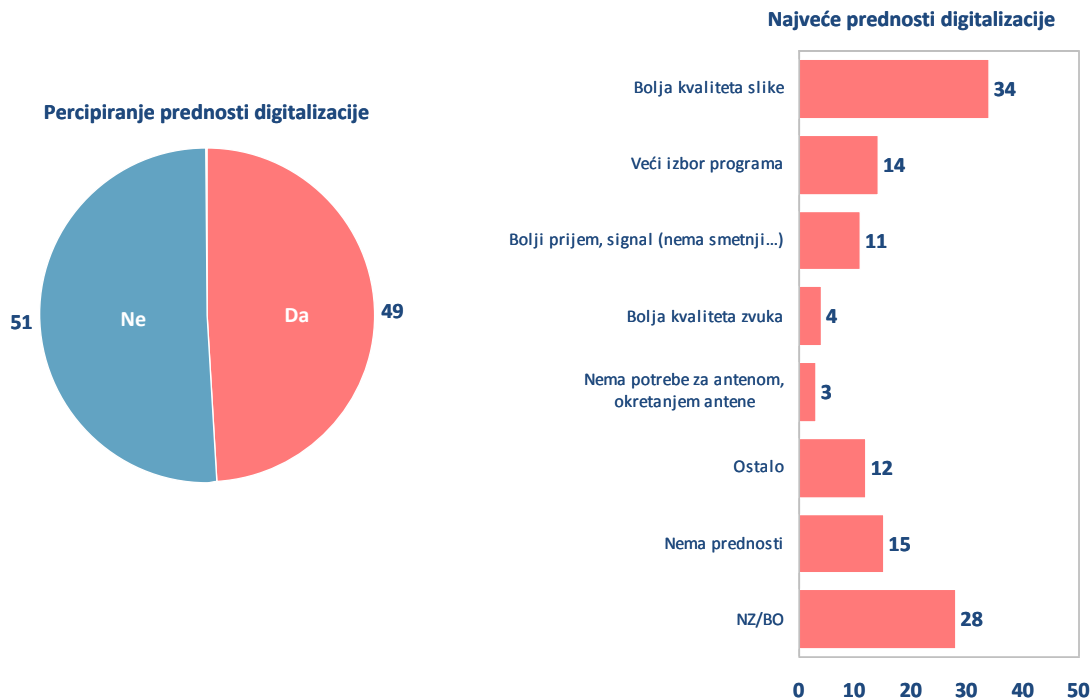
Trenutno, nešto manje od polovine ispitanih željelo bi biti više informirano o digitalnom emitiranju televizijskog programa. Dodatne informacije prvenstveno bi željeli primati putem TV-a i to kroz različite emisije, priloge i reklame, no isto tako putem specijaliziranih internetskih stranica o digitalnoj televiziji (Slika 17).

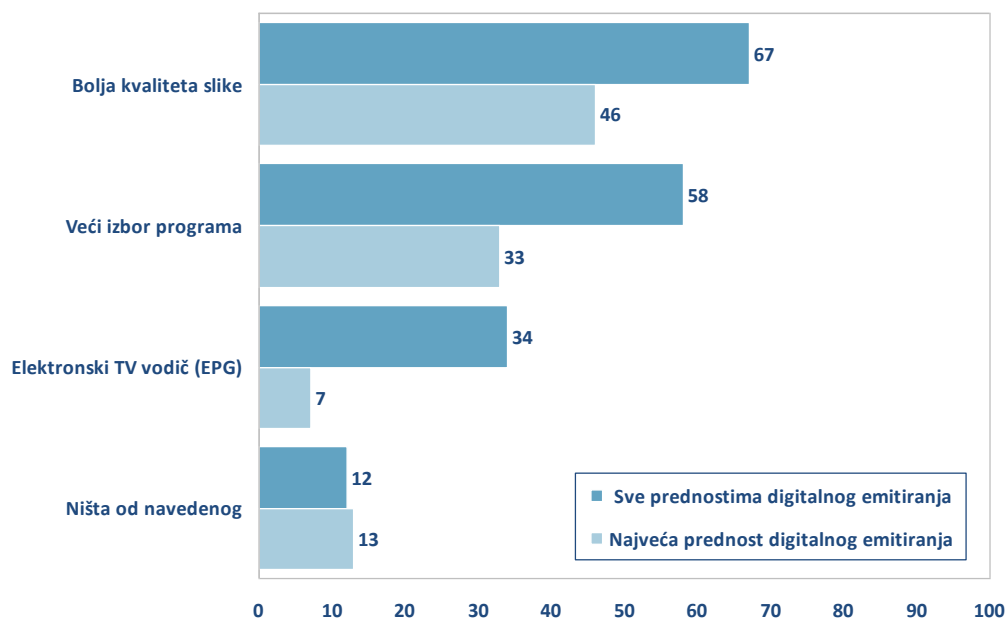
Slika 17: Potrebe za informiranjem o digitalizaciji

Ispitanici su podijeljeni po pitanju prednosti dobivenih digitalizacijom, muškarci ih u nešto većoj mjeri percipiraju, osobito kvalitetu slike. Upravo su povećanje kvalitete prijema signala, te slike i zvuka kao i veći izbor programa, najčešće spontano navođene prednosti (*Slika 18*). No kao najveće prednosti provedene digitalizacije prvenstveno se ističu bolja kvaliteta slike, osobito kod muškaraca, te veći izbor programa što je u većoj mjeri privlačnije ženama (*Slika 19*).

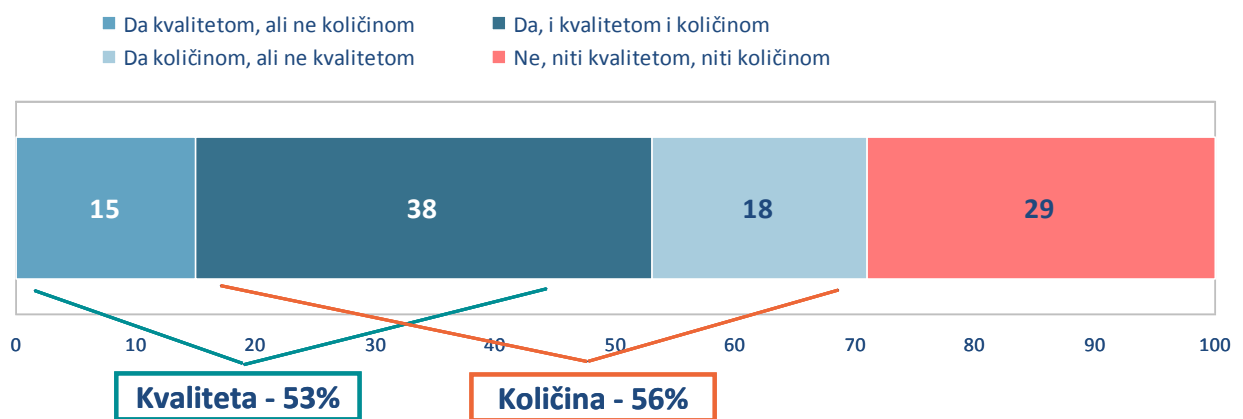
Slika 18: Prednosti digitalizacije - spontano

Slika 19: Prednosti digitalizacije-potaknuto

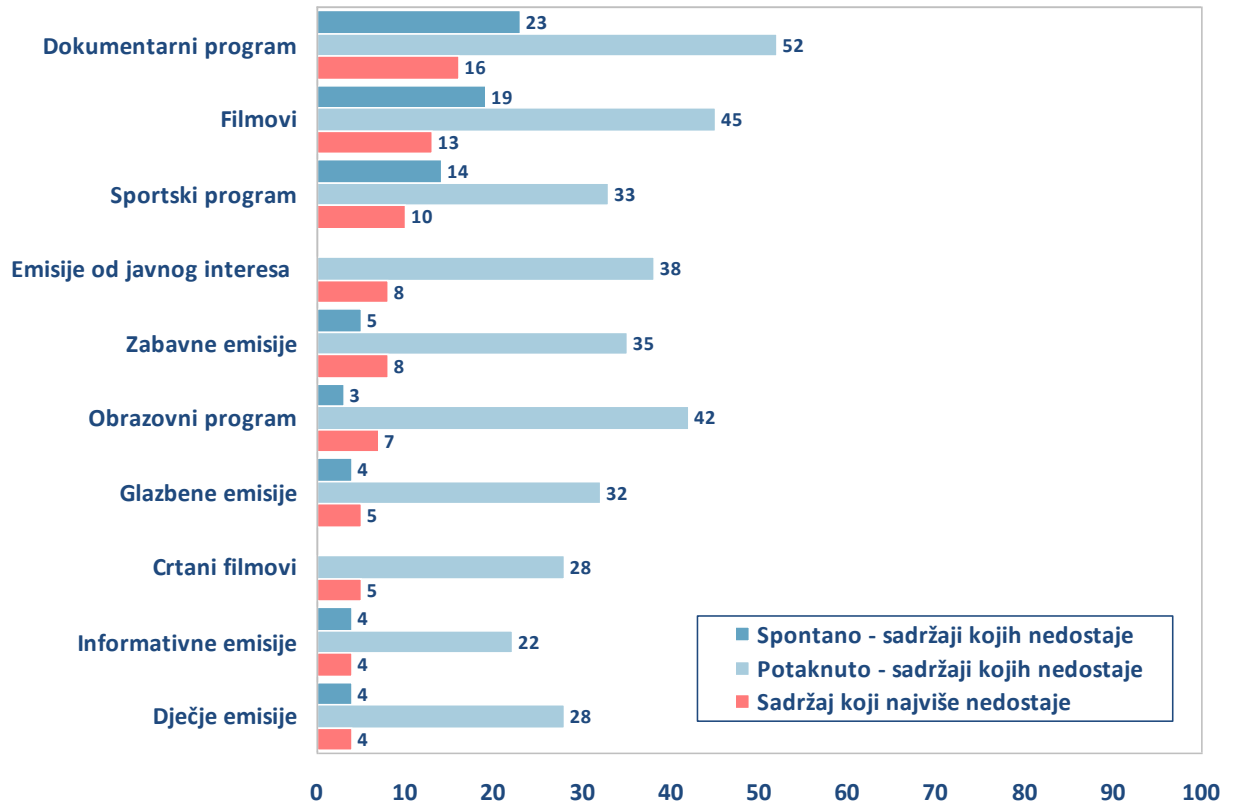
4.4. Stavovi o vrstama TV sadržaja

Gotovo trećina ispitanih nije zadovoljna niti kvalitetom, kao ni količinom TV sadržaja koje besplatno mogu gledati, dok je pojedinačno kvalitetom odnosno količinom zadovoljno nešto više od polovine ispitanika. Potpuno zadovoljstvo ponudom besplatnih sadržaja koje mogu pratiti na televiziji, dakle i njihovim kvalitativnim kao i kvantitativnim aspektom, izražava nešto preko trećine ispitanika (Slika 20).

Slika 20: Zadovoljstvo TV sadržajem

Od konkretnih TV sadržaja najviše nedostaje dokumentarnog i obrazovnog te programa od javnog interesa, ali i filmova te sportskog i zabavnog programa (Slika 21).

Slika 21: Besplatni sadržaji kojih nedostaje na TV – TOP 10

5. SAŽETAK ISTRAŽIVANJA

Kućanstva u Republici Hrvatskoj gotovo su u potpunosti opremljena uređajima za prijem TV programa. Preko polovine kućanstava (58%) posjeduje jedan TV uređaj, nešto češće je to slučaj s osobama starijim od 64 godine (72%) te umirovljenicima (64%); dok gotovo trećina posjeduje 2 TV uređaja (31%), a više od 10% kućanstava posjeduje i 3 i više TV uređaja.

Dvije trećine kućanstava (66%) koja posjeduju TV uređaj, vlasnici su starijih 'debelih' modela televizora, dok trećina kućanstava (33%) posjeduje LCD televizore. Promatrajući na bazi TV uređaja, više od polovine (57%) otpada na 'obične' televizore, dok LCD uređaji čine nešto više od četvrtine (26%) svih televizora.

Televizori češće (61%) imaju sliku formata 4:3, nego 16:9 (39%), iako tek neznatno veći dio ispitanih preferira izduženu sliku formata 16:9 (41%) u odnosu na format 4:3 (37%).

TV signal 2/3 kućanstava (67%) prima preko zemaljske antene, dok više od četvrtine kućanstava (27%) ima i IPTV, u jadranskom dijelu Hrvatske i više od trećine. Kabelskom televizijom nacionalno je pokriveno 14% kućanstava, dok je u Zagrebu i okolici taj udio preko četvrtine kućanstava.

Gotovo 3/4 kućanstava nema mogućnost prijema HD signala, no za 44% televizora njihovi vlasnici ne znaju imaju li tehničke mogućnosti za to. Full HD ima tek 14% televizora dok je još 8% HD ready, što može biti i veća brojka obzirom na slabu upoznatost vlasnika s tehničkim karakteristikama njihovih uređaja.

Alternativne kanale za gledanje TV programa koristi tek nešto više od petine ispitanika (PC – 12%, Laptop – 11%) i taj je broj obrnuto proporcionalan njihovoj dobi: mlađi ispitanici u većoj mjeri koriste ali i planiraju nabavu uređaja za alternativno praćenje TV programa.

Iako tek nešto više od petine ispitanika planira nabaviti TV prijemnik u sljedećih godinu dana, pretežno planiraju kupiti uređaje s novijim tehnologijama (LCD - 36, Plazma - 34, LED – 21). Još je manji broj (15%) onih koji planiraju uvođenje novih načine prijema TV programa.

Upitani o digitalizaciji, više od polovine ispitanih (58%) smatra kako zna što je to, no vrlo malo iz zna dati konkretne i cjelovite odgovore. Pretežno tek parcijalno odgovaraju o nekim tehničkim karakteristikama ili benefitima koje im digitalizacija donosi.

Gotovo svi su upoznati s time da je u Republici Hrvatskoj proveden proces digitalizacije, no 37% ispitanih smatra kako nisu dovoljno informirani o samom digitalnom emitiranju, a ocjena njihovog zadovoljstva informacijama o digitalnom emitiranju je prosječnih 3,53.

U samom trenutku provedbe digitalizacije, gotovo trećina korisnika smatrala se nedovoljno informiranom o samom procesu: od općenitih informacija o svrsi samog procesa digitalizacije, preko tehničkih pitanja o potrebnoj opremi i instaliranju pa do benefita koje bi im digitalizacija trebala donijeti. Najvažniji kanali informiranja bili su TV sa svojim priložima, emisijama i reklamama, kao i Internet stranice, no i osobe iz okruženja koje su im mogle pružiti ciljane i konkretne informacije. Dobivene informacije većina smatra dovoljnima i jasnima, bilo u potpunosti ili barem djelomično. Problema su većinom imale osobe starije životne dobi.

Trenutno gotovo polovina ispitanih (41%) želi dodatne informacije o digitalizaciji: i dalje glavni preferirani kanal informiranja ostaje TV te Internet.

Ispitanici su podijeljeni po pitanju prednosti dobivenih digitalizacijom: spontano, manji dio navodi bolju kvalitetu slike, prijema te veći izbor programa.

Iako je i općenito najveći benefit (67%), muškarcima je bolja kvaliteta slike još veća prednost digitalizacije, dok je za žene najvažniji veći izbor programa.

Tek je nešto preko polovine ispitanika zadovoljno kvalitetom (53%) odnosno količinom (56%), no gotovo trećina ispitanih (29%) nije zadovoljna niti kvalitetom, a ni količinom TV sadržaja koje besplatno mogu gledati. Pri tome im najviše nedostaje dokumentarnog i obrazovnog te programa od javnog interesa, ali i filmova te sportskog i zabavnog programa.